

Ústřední list Československého Orla – Vydává a řídí Svatováclavská župa v exilu.

ČÍSLO 2 (nová řada)

KVĚTEN 1984

=====

OREL OREL OREL OREL OREL OREL OREL OREL

ústřední list Čs. Orla v exilu, č. 2. r. 1984

=====

O b s a h

*Kázání Otce biskupa Jaroslava Škarvady při svěcení naší národní kaple ve Washingtonu	3
* Antoní Cyril Stojan Jan Lang S.J.	7
*Služebníci neužiteční ... P. Josef Šach	11
*A.C. Stojan a Československý Orel František Pinďák	13
*K slovanské a křesťansko-sociální tradici Československého Orla - II Jan Strakoš	15
*Obrázek ze svěcení svatohostýnských korunek ve Vatikáně F.Cinek	17
*Symposium o A.C. Stojanovi JIM	19
*Nikdo nemůže být křesťanem na vlastní pěst Jan Stojan	20
*Být mlád 23	
*Buržoazní ideály a dnešní despotismus Karel Hruda	24
*Vyznání vědce Jindra Jelínek	31
*Prohlášení Čs. Orla v exilu - kanadské Oblasti biskupa Zély	34
*Z činnosti orelských organizací	37

Řídí redakční rada: Jiří Malašek sen.(předseda), Antonín
Slováček (místopředseda), František Hradil, Richard Havel,
Stanislav Hofírek, msgr. Jaroslav Kubovec, Jaroslav Kusý,
František Pinďák, Karel Ryba, Václav Vostřez

* * * * *

Ústřední redakce:

Čs. Orel v exilu, P.O. Box 165, JONESVILLE, Mich. 49250,
USA

Evropská redakce:

Jiří Maláček, Abt Josio Weg 1, 8351 NIEDERALTAICH,
Německá spolková republika

KÁZÁNÍ OTCE BISKUPA JAROSLAVA ŠKARVADY PŘI SVĚCENÍ ČESKÉ NÁRODNÍ KAPLE VE WASHINGTONU, D.C. 26. ČERVNA 1983.

Několik dnů po tom, co Svätý Otec putoval k Panně Marii Čenstochovské, scházíme se my, krajané z Ameriky a z ostatních částí světa u Panny Marie Hostýnské, zde v její nové kapli ve Washingtonu. Svätý Otec tam v Čenstochově mluvil o národní identitě svých rodáků. I my se zde chceme zamyslit nad svou národní identitou, nad dědictvím našich Otců, které nám tak názorně připomíná to české nebe, které je tu před naším zrakem.

Na počátku našich národních dějin stojí svatí věrozvěsti Cyril a Metoděj. Budeme je oslavovat za týden v den jejich svátku, jak na Velehradě ve vlasti, kde je svätý Metoděj pohřben, tak my, krajané žijící mimo vlast v Evropě, v Ellwangen v Německu, na místě, kde byl svätý Metoděj vězněn. Tam, na zdi zbudované na základech starého kláštera, v němž náš apoštol trpěl, je umístěn krásný reliéf věnovaný místní městskou správou, ale také bronzová plaketa, kterou tam věnoval generální tajemník bulharské komunistické strany Živkov. Je to plaketa celkem velmi hezká, ale mě na ní uráží nápis, který oslavuje sv. Cyrila a Metoděje jako původce bulharského písma. Ne, že by to nebyla pravda. Bulhaři opravdu užívají cyrilice, která se vyvinula z hlaholice, písma vynalezeného sv. Cyrilem, ale protože to není pravda celá. Sv. Cyril a Metoděj nám totiž nepřinesli jen písmo s malým "p", abecedu, kterou lze napsat dopis mamince, ale také podepsat ortel smrti, nýbrž Písmo s velkým "P", Písmo sväté, a to dali do vínku naší kultury. Naši věrozvěstové jsou - jak jistě víte - často znázorňováni s knihou v ruce, s knihou, v níž lze číst první slova evangelia sv. Jana, krerými podle nejstarších zpráv začali svůj překlad bible: "Na počátku bylo slovo a to Slovo bylo u Boha, a to Slovo bylo Bůh ... A to Slovo se stalo člověkem a přebývalo mezi námi."

Drazí bratři a sestry, to je ta radostná zvěst, které říkáme evangelium. Jen si představte: těm našim předkům, kteří bývali často prodáváni pod cenu do otroctví, tito apoštolové zvěstují tu nejrevolučnější ze všech skutečností. Že Boží Slovo Syn, vzal na sebe jejich lidství. Že oni, prostí a negramotní, patří do rodiny Boží. Že je Bůh tak miluje, že je učinil bratry a sestrami svého Syna. A to do té míry, že kdo se dotkne jednoho z nich, dotýká se samého Boha. Znáte přece ta slova Pána Ježíše, která nám zaznamenal sv. Matouš: "Vpravdě vám pravím, cokoliv učiníte jednomu z těchto mých nejmenších bratří, to činíte mně."

Drazí bratři a sestry, to je to Písmo, které nám přinesli naši svatí věrozvěsti a to je ten základ kultury, který dali našim národům. Naše století je právem hrdé na to, že formulovalo chartu základních lidských práv. Díky Bohu za ni, i když všichni víme, že v mnohých státech zůstává stále ještě kusem papíru. Křesťanství však udělalo o dva tisíce let dříve něco daleko závažnějšího. My nemáme jen chartu lidských práv, my nemáme lidská práva jen napsaná na stránce papíru, pro nás je základem lidské důstojnosti a nezadatelných práv člověka skutečnost, že jeden z nás je Syn Boží, že se Slovo stalo člověkem, a že proto každý, kdo patří k lidské rodině, má důstojnost Syna Božího a proto i práva, jejichž pošlapávání bude trestat sám Bůh. "Cokoliv jste učinili jednomu z mých nejmenších bratří, to jste učinili mně."

Toto evangelium skutečně revoluční nebylo samozřejmě snadné přijmout a právě ti, kdo utlačovali své bližní, se mu bránili. Celé naše národní dějiny jsou nakonec zápolením o uznání této křesťanské důstojnosti člověka, tohoto křesťanského humanismu, na němž je postavena celá křesťanská kultura Evropy a vůbec západního světa. Co dělá nakonec svatý Václav, ten dobrý kníže - good King Wenceslavs - jak ještě dnes zpívají Angličané, než že uskutečňuje tyto křesťanské zásady, které mu vstúpila jeho babička svatá Ludmila a kněží vyšlí ze školy svatých Cyrila a Metoděje. I sv. Vojtěch, který byl vysvěcen na biskupa právě před tisíci léty ve Veroně, 29. června 983, byl nakonec vyhnán ze své vlasti právě proto, že bránil tato základní práva člověka proti zlovůli a zpučnosti velmožů své doby.

Tuto křesťanskou kulturu hlásali u nás benediktini, uvedeni do naší vlasti svatým Vojtěchem, z jejichž řádu vzešel svatý Prokop, pro tento ideál křesťanské lásky a služby bližnímu se vzdala královské hodnosti princezna Anežka, aby se zasvětila službě chudým, jim sloužila i blahoslavená Zdislava, a právo Církve hlásat svobodné toto evangelium bránil i svatý Jan Nepomucký a blahoslavený Jan Sarkander. A toto dědictví svatých Cyrila a Metoděje v sobě ztělesňovali i vyznavači a Boží služebníci našich dob, velký apoštol Moravy tatiček Stojan a neohrožený arcibiskup pražský kardinál Beran, a zde v Americe neúnavný apoštol a misionář, svatý Jan Nepomuk Neuman.

Bohužel, kde je světlo, tam jsou i stíny; vedle světlých postav našich národních světců stojí i temné postavy těch, kdo je pronásledovali. Falešní bratři, kteří zrazovali svatého Metoděje, bratrovrah Boleslav, ti, kdo vypudili svatého Vojtěcha a nakonec vyvraždili jeho rodinu, prostopášný král Václav IV., který vlastní rukou mučil svatého Jana a všichni ti, kdo toto cyrilometodějské dědictví nenávidí. Většina našich světců byli mučedníci, zabiti lidmi vlastní krve. Proto nemáme jen právo se prohlašovat za syny svatých, nýbrž i povinnost se zamyslet nad tím, zda skutečně následujeme jejich příkladu.

I v našem srdci se totiž stále mísí ty dva hlasy: Hlas Václavův a hlas Boleslavův. Hlas těch, kdo byli věrní a hlas těch, kdo selhali a zradili.

Proto snad první krok, který bychom měli vykonat při této naší pouti, je hluboké zamyšlení nad sebou a prosba o Boží milosrdenství. Naše Církev svatých Cyrila a Metoděje, svatých Václava, Prokopa, Ludmily a Anežky, je dnes popelkou mezi ostatními církevními společenstvími. Její situace je těžší než ostatních pronásledovaných církví východního bloku. Že jsem se do této situace dostali, za to lze jistě právem vinit světovou i domácí politiku. Ale pouze ji? Nemá kormidlo dějin v rukou všemohoucí Bůh? A ruku na srdce - nejsme my před tím Bohem velkými hříšníky?

Je-li dnes u nás doma Církev v tak smutné situaci, není to snad i následek odpadu našeho národa od Boha, od dědictví cyrilometodějského, není to následek vytržení živých kořenů, z nichž národ žil? Když po první světové válce dosáhli svobody Poláci, zasvětili se Panně Marii Čenstochovské. Když jsme dosáhli svobody my, neměli jsme nic lepšího na práci než svrhnou mariánský sloup na Staroměstském náměstí v Praze. Já vím, že jste to nebyli vy a vy víte, že jsem při tom nebyl já, ale je to přece jen hrozný symbol. My jsme chtěli tak zvaný humanismus, ohtěli jsme jeho květy a jeho plody, ale nestarali jsme se o kořeny, z nichž vyrůstá ten základ lidské důstojnosti, kterým je vtělený Syn Boží. Proto místo abychom vinili za svůj osud druhé, je třeba abychom padli nejdříve sami na kolena a volali: "Pane, zhřešili jsme, buď milostiv nám ubohým."

Pán Bůh je však milosrdný a své milosrdenství začíná už ukazovat. Snad se nemýlím, domnívám-li se, že jsme se už dostali na dno. Že si dnes každý, kdo žije ve staré vlasti, může ověřit, že může zakusit, kam dospěje člověk odvrhne-li Boha, co je člověk bez Krista, co platí, jaká má práva, jakou má důstojnost. A zdá se, že právě tam doma už začíná, že tam už začala mravní obroda. Lidí, kteří jsou unaveni žít se lží. Mladých, kteří se brání tomu, že jim byla vzata naděje, že si tam lidé ověřují vlastní zkušeností to slovo svatého Augustina, že jsme stvořeni pro Boha, to znamená pro Lásku, pro Radost, pro Život, a že je naše srdce nepokojné, dokud tohoto živého Boha nenajde. A snad se i hojí staré rány. I zde v Americe jsem slyšel od krajanů, jak se kdysi tak zvaní svobodáři posmívali věřícím křesťanům. Dnes už je naprosto patrné, kdo hájí pravou svobodu člověka a myslím, že je už nemožné, aby se někdo styděl za to, že je křesťan, že je katolík, že je členem Církve kardinálů Berana, Trochty a Tomáška. Naši otcové se pamatovali na heslo "Pryč od Říma" a na hnutí, které ho propagovalo ... Dnes už asi nikomu nenapadne vidět v Římě národního nepřitele, naopak, myslím, že lze klidně tvrdit, že snad nikdy v dějinách nebyl u nás papež v takové oblibě, jako je dnes Jan Pavel II., že Češi neměli ještě nikdy Svatého Otce ak rádi jako právě dnes.

Nad tímto českým nebem rozepíná své ruce Panna Maria, naše Matka. Panna Maria Hostýnská, která tu zastupuje všechna poutní místa naší vlasti, od Hostýna až po Velehrad, od Svaté Hory až po Starou Boleslav. I tato mariánská úcta patří k dědictví cyrilometo-

Jan Lang, S.J.

Antonín Cyril STOJAN

(u příležitosti 60. výročí jeho úmrtí - 1923)

Rok 1983 byl také 120. výročí smrti Ant. Slomška,
115. výročí smrti P. Františka Sušila a
25. výročí založení Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje
v exilu - v Londýně.

Životopis v kostce:

Narozen v Beňově u Přerova - 22. 5. 1851.

Břmován roku 1863 - a přijal jméno Cyril.

Vysvěcen na kněze 5. 7. 1876.

10 let byl koopérátorem v Příboře.

20 let byl farářem v Dražovicích 1888 - 1908.

10 let byl proboštem v Kroměříži.

4 roky sídelním kanovníkem v Olomouci.

2 a půl roku Olomouckým arcibiskupem 1921 - 1923.

V roce 1891 dosáhl schválení Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje.

V roce 1907 uspořádal I. unionistický sjezd na Velehradě.

V roce 1909 se konal II. unionistický sjezd.

V roce 1910 byl založen časopis: Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje pod ochranou Panny Marie.

V roce 1911 se konal III. unionistický sjezd.

V roce 1912 byla uspořádána slavnostní korunovace Panny Marie Svatohostýnské (největší hold Matce Boží v dějinách naší vlasti.

Ze své rodné víscky viděl siluetu Hostýna - kam také chodil na pouť. Tak vznikla v srdci Stojanově první "duchovní láska"; sv. Hostýnu věnoval hodně práce a sil i později jako kněz. Hostýn byl ztělesněním tužeb Sušilových: harmonicky spojit lásku k církvi a k vlasti. Stojan správně vytušil, že poutě na Hostýn budou lidu nejenom velkou duchovní posilou, nýbrž že také pomohou udržet v lidu národní uvědomění.

Doba, v níž Stojan žil a působil nebyla lehká. Neblahý josefínský systém trval už skoro 100 let. Byl nastolen zhoubný dualismus: Rakousko-Uhersko, děly se pokusy opět nastolit absolutismus (Bach), vládi byrokratismus - to vše muselo pokoušet ke vzpouře. Stojan šel na vše pozitivně: "vzpourou ducha". Pořádal duchovní cvičení - lidové misie, poutě a tak diplomaticky dosáhl sušilovského ideálu: "Církev a vlast". Díky Bohu, že ve všem tomto podnikání měl podporu a pomoc kardinála Bedřicha Fuerstenberka. Hostýnský program byl v prvé řadě náboženský, ale byl také národní (české písně, svéráz malebných krajů).

Vládní autority, které se snažily všemožně potlačovat národostní hnutí, nemohly dobře nedovolit poutě na památná místa. Tak naši "buditele" vyřešili tehdejší nelehký národostní problém - pozitivně: duchovní činností - co Šušil plánoval teoreticky, to Stojan - praktik, muž činu - uskutečňoval.

Hluboký dojem zanechala na Stojanovi pout' do Říma v létě 1881. Rok před tím, na popud djakovského biskupa Štrossmayera, vydal papež Lev XIII. pro Slovanů památnou encykliku "Grande munus". Pochválil v ní dílo svatých bratrů Cyrila a Metoděje, rozšířil jejich úctu na celou církev a projevil přání mít více slovanských biskupů, kteří by se snažili o sjednocení Slovanů.

5. července 1881 měli slovanští poutníci audienci za účasti 29 kardinálů a 40 prelátů. Řím viděl něco z krásy slovanské kultury (zpěvy, básně a malebné kroje). Stojan si z památné pouti odnesl nejen apoštolsko-papežské požehnání, ale také svaté nadšení: pracovat pro myšlenku cyrilometodějskou. Slovinci už měli 40 let "Bratrstvo svatých Cyrila a Metoda" - založené lublaňským arcibiskupem A.B. Slomšekem. Stojan založil "Apoštolát svatých Cyrila a Metoděje". Slovinci velkodušně přistoupili na spojení obou, neboť cíl byl stejný: modlit se za sjednocení Slovanů v pravé víře - a přijali Stojanův Apoštolát, který byl oficiálně schválen roku 1891 a brzy čítal 60.000 členů. Byla to armáda sepnatých rukou!

Od té chvíle začal Stojan budovat a zvelebovat VELEHRAD. Zatím co Hostýn znamenal domácí misijní, duchovně-obrodný program - Velehrad měl spojit za týmž účelem všechny Slovanů. Rok 1885 - tisícileté výročí smrti svatého Metoděje - byl svědkem mohutné nábožensko-národní manifestace na Velehradě. Stojan při té příležitosti prohlásil: Velký světce svatý Metod nám odkázal dědictví nedilné - jedno druhým podmíněné: hlásal nám víru - a tou nám zachoval i národnost neboť tak činil jazykem slovanským! - Kde není víry, není pravé národní lásky k vlasti. Třeba se vrátit k dědictví cyrilometodějskému: vztyčit dva prapory: prapor svaté víry a prapor drahé národnosti! Slomšek pak dodal oslavám širší dimenze slovanské, když prohlásil: Svatí Cyril a Metod spojili Slovanstvo před tisíci roky - spojí je i dnes všechny!

V tom duchu byla připravována půda pro unionistické sjezdy. První byl uskutečněn roku 1907. Okruh pozvaných teologů zaujímal Polsko, Rusko, Ukrajinu, Bulharsko, Macedonii, Francii, Itálii a přijel i Lvovský metropolita arcibiskup O. Šeptickij a z Říma přišel pozdravný telegram: "Svatý Otec přeje podnikům a poradám Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje šťastného výsledku a účastníkům s nejbětší láskou žehná". Není divu, že Stojan v jednatelské knize (on byl od počátku jednatelem) nazval sjezd památným.

Stojan se dočkal ještě dvou unionistických sněmů - vlastně sám je zorganizoval r. 1909 a 1911. Byly navazovány styky mezi církví

římskou a církví Východní. V Římě, Petrohradě, Moskvě, Sofii a Cařihradě se projevil zvýšený zájem o vzájemné poznání a přátelský styk. Téměř všechny světové noviny - evropské i americké - přinesly zprávy o velehradských unionistických kongresech.

Dvě světové války narušily řetěz pravidelně plánovaných unionistických kongresů. Mohlo jich být skutečně jen sedm. Ale duch a zájem, který byl jimi v Evropě a mimo Evropu probuzen - už neustal. Druhý vatikánský koncil jen potvrdil, jak správným směrem se nesly snahy unionistického Velehradu. A organizačním duchem prvních sjezdů byl Stojan!

"Hlas doby je hlas Boží" - prohlásil Jan XXIII. - "a nechybí na náznacích a důležitých důvodech, jak velmi naše doba zve a pobízí k vytoužené obnově jednoty a míru" - napsal též papež ve svém apoštolském listu ke slovanským biskupům v jubilejním roce cyrilometodějském (1963). A jeho nástupce Pavel VI. uskutečnil historické setkání s cařihradským patriarchou Athenagorase - a místem vzájemného objetí byla šťastnou náhodou česká smírná kaple se sochami sv. Cyrila a Metoděje na Olivové hoře v Jeruzalemě!

Snažme se číst znamení doby! Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, který Stojan založil, a jehož schválení na Římu vymohl, je výtečný způsob, jak možno i dnes pokračovat v díle sjednocení všech Slovanů v jedné, pravé víře a Kristově Církvi. "Dílo z lásky podnikané divy činí" - ty byla Stojanova odpověď na námitku, že jeho snahy o sjednocení jsou jenom krásným snem - utopií. Naše modlitby - podpořené skutky účinné křesťanské lásky se neminou účinkem! "Poznají-li odstěpení národové divy účinné lásky, brzy rozruší se mezizdi, jimiž jako ohradou od nich oddělení jsme. Všude, kde oddělení bratří uvidí skutky účinné lásky - objeví se i blahodárné účinky!" Tak věřil Stojan. To byla jeho naděje.

Nemůžeme učinit lépe, než se stejnou vírou a nadějí pokračovat - jít ve Stojanových šlépějích. Dosti se už v tomto směru v exilu udělalo:

Roku 1949 založena Cyrilometodějská liga - jako Katolická akce III. exilu.

roku 1951 uznána její Akademická složka a začleněna do PAX ROMANA, téhož roku vešla v život "Cyrilometodějská škola",

roku 1957/8 byl založen-obnoven ve westminsterské diocézi "Apoštolát LÁT" sv. Cyrila a Metoděje pod ochranou Panny Marie,

roku 1963 jubilejní pouť k hrobu sv. Cyrila;

roku 1964/5 vešel v život londýnský VELEHRAD. Potom následují další Velehrady (Řím, Vídeň, Mnichov, Cassies, Frankfurt, Stuttgart, Chicago - 1977, Norimberk.

K tomu třeba uvést unionistické kongresy v Americe - v Chicagu, z iniciativy p. opata Ondráka OSB. Roku 1969 jubilejní pouť do Říma k

1100. výročí smrti sv. Cyrila a k tomu přistupuje 13 národních poutí do Ellwangen, nyní už tradičních a také šedesátiletá činnost v duchu cyrilometodějské tradice ve Vídni ...

To jsou skutečnosti, které nás mají povzbudit k dalšímu úsilí. Vědomí, že nezačínáme, ale že už dávno jdeme po stopách našich sv. Věrozvěstů, má nás přimět k tomu, abychom zintenzivnili naše snažení, zvláště, když se blížíme k dalšímu důležitému výročí cyrilometodějské tradice v exilu.

Mozaikový obraz sv. Metoděje od profesora Michelangela Rediniho pořízený českými a moravskými katolíky na památku 1100 výročí příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu v roce 1963. Je umístěn spolu s mozaikovým obrazem sv. Cyrila po straně oltáře sv. Václava v bazilice sv. Petra v Římě.

Mozaikový obraz sv. Cyrila.

**"Služebníci neužiteční jsme, vykonali jsme jen to,
co bylo naší povinností."**

Děkujeme nejdp. opatovi Valentinu Skluzáčkovi, O.S.B. a otcům benediktinům z opatství sv. Prokopa v Lisle za laskavou spolupráci na uskutečnění I. národní pouti k Panně Marii v exilu - v exilu ano, jinak ovšem Matce Neposkvrněné a Vítězné.

Pod ochranným pláštěm této Vítězné Královny posvátného růžence, naší Matky, hledáme my, čeští, moravští, slovenští a podkarpatorusiňští poutníci nastoupit boj proti zlu, utlačovatelům lidských práv, v naději, že náš boj skončí vítězstvím a osvobozením našich zemí a konečně návratem Neposkvrněné na místo, které jí od pradávna patří.

V červnu 1983 byl o pouti ve Washingtonu předložen program, který navrhuje, aby se washingtonské pouti konaly v době jarní-letní a do Lisle na podzim, v době blízké 28. říjnu. Naše kanadská CML koná každoročně prosebné pouti do svatyně Panny Marie mezi Hurony a Kanadských mučedníků, vždy první neděli v červnu. Příští, v roce 1984, bude již třicátá druhá. Prosíme za osvobození vlasti, za kněžská a řeholní povolání, za naše římské Nepomucenum... Také další národní poutě mají být vedeny ve stejném duchu pokání, prosby za úmysly uvedené a za odpuštění si a usmíření v duchu evangelia.

Proto i zde - při této pouti a při dalších v budoucnu - úkolem a cílem musí být osvobození našich národů z pout krivdy, bezpráví duchovního, kulturního a politického. Tento cíl musí být programem celého křesťanského politického exilu; musí být cílem nejhlavnějším. Je třeba, aby se spojili - ve vsi svornosti a vzájemné úctě - všichni křesťanští exiloví pracovníci duchovní i političtí. Odstraňme zastaralé názory, byť i částečně křesťanské, ale mnohdy katolickou církev zavrhuující a Pannu Marii zneuctívající. Naším programem v exilu je Kristus a jeho učení - pod ochranným pláštěm Panny Marie. Každý jiný program neuspěje. S Kristem a Marií - věrni Bohu, Církvi a národu, zvítězíme! Společná modlitba a cílevědomá a nezištná politická práce bude vlévat naději našim krajanům trpícím doma. Říkáme-li si exulanti, musí být práce pro osvobození vlasti naší nejprvnější povinností. Náš lid čeká na naši akci a mnozí věří, že naše snahy zde jsou vedeny v tomto duchu. Jeden kněz napsal: "Vy se tam povalujete a plácáte si blahobytně na pupíky a my zde hrozně trpíme!" Má pravdu?!

Po tří stech letech, 28. října 1918, dostalo se našim národům milosti žít svobodně. Tato svoboda však trvala jen dvacet roků. Chceme-li dát říjnovým oslavám hlubší smysl, pak je připojme k prosbě o pomoc Boží, na přímluvu Panny Marie. Konejme tudíž prosebné pouti a obrodná symposia poctivých křesťanských politických pracovníků.

Musíme tedy přiznat, že nejvhodnější dobou je měsíc říjen. Oslavy 28. října jen v planých řečích, filmech, tancích a folklorech trpícím doma nepomohou, ale naše otláčená kolena v prosbě, ztráta trochu peněz a času, nakonec jim přinesou posilu, kterou možná my hned tak neuvidíme, kterou Panna Maria vyprosí.

V tomto Milostivém létě 1683 - 12. září - spěchal Svatý Otec Jan Pavel II. do Vídně, aby poděkoval Panně Marii za osvobození tohoto velkoměsta roku 1683 od velké přesily tureckých vojsk. Byla tehdy zachráněna celá západoevropská kultura. Modlitby svatého růžence a oběti vídeňského lidu byly účinné s rychlou pomocí polského krále Jana III. Sobielského. Podobný úkol je nyní svěřen i nám, dnes zde shromážděným, i v budoucnosti. - 12. října slaví Církev "mateřství Panny Marie a na svátek svatých Judy a Tadeáše, 28. října, se dostalo našim národům osvobození politického, ale těžko lze říci uvědomění náboženského. Pod vlivem "volné myšlenky" a racionalistických proudů upadla část našeho národa do lethargie boje proti Římu a papeži. Dnes 3. listopadu 1918 mladý socialistický básník a jeho pomocníci strhli sochu Panny Marie z vítězného sloupu a byla pak na kusy rozbita na dlažbě Staroměstského náměstí. Roku 1919 byly odstraňovány kříže z pražských škol a potom po celých Čechách. Tato zrádná akce byla podporována básníkem Viktorem Dykem. Školní učebnice od jezuitů připravené byly hozeny do stoupy a na jejich místo přišly učebnice připravené S. Macharem a skupinou svobodářsky smýšlejících racionalistických spolupracovníků. Naše národy získaly svobodu, ale byl jim rván z duší a srdcí nejdůležitější prvek, víra v Boha, společně s úctou k cizímu majetku a do duší vkládána myšlenka revoluce.

Přes nepřítelnu ikonoklastiku soch Panny Marie, křížů a soch svatých, mariánská úcta a tradice překonaly všechny pohromy. Nepřítelům kříže a Panny Marie se jejich plán nezdařil. V knize "Our Lady of Hostýn" píše Msgr. Dr. Ludvík Němec, že mariánských kostelů a kaplí bylo v našich zemích více než 500 (v Čechách, na Moravě, Slezsku a Slovensku, a i více, připočítáme-li Podkarpatskou Rus). Tak ani ikonoklastické pohromy po roku 1918 tuto úctu nezničily a dnes nesmíme dovolit, aby se to podařilo současným mocipánům, jejichž zběsilost je daleko nebezpečnější, než ta předešlá. My probouzíme mariánskou úctu zde a pod ochranou Matky Boží a s těmito zbraněmi ducha, přemůžeme zlo, které nakonec bude muset kapitulovat. Kristus a jeho Matka budou v našich zemích opět svobodně uctíváni.

Naš lid se ubránil v minulosti, ale nyní má málo možností. My je máme! Naše zbraně nesmí zůstat ležet ladem a mají být užity pro čest a slávu Boží a osvobození vlasti z poroby.. - Když v Benátkách na trůně sv. Marka seděl patriarcha Josef Sarto, pozdější papež sv. Pius X., svobodomyšlní činili velký nátlak na voliče do benátského parlamentu. Patriarcha nařídil modlitby sv. růžence v celé diocézi a svobodomyšlní volby prohráli. Tehdy opět Panna Maria zasáhla a zajisté tak učiní i v zájmu osvobození naší vlasti. Budeme-li jí věrni,

dokončení na str. 6

A. C. STOJAN A ČESKOSLOVENSKÝ OREL

Proč právě Čs. Orel v exilu uspořádal symposium o olomouckém arcibiskupu A.C. Stojanovi? Naše odpověď je stručná a jasná. Tento 'služebník boží' byl tak úzce spjat s vývojem katolického hnutí u nás a se vznikem Orla, že musí být považován - vedle Jana Šrámka - za jeho spoluzakladatele a předního budovatele. Orelská osvětová práce ve své náboženské náplni a zacílení na laický apoštolát plně přejala a rozvíjela dvě základní dominanty jeho díla, které se zkratkou dají vyjádřit jako sv. Hostýn a Velehrad. Sv. Hostýn tu znamená mariánskou dctu chápanou a uskutečňovanou jako účinný nástroj nejen posvěcení každodenního života, ale i snah vlasteneckých a národních. A idea cyrilometodějská s programem unionistickým zosobňuje společenskou dimenzi naší víry, víry prožívané ve společnosti a snažící se společnost přeměnit podle křesťanských zásad, především také úsilím kulturním a věrností náměstků Kristovu. Je ovšem samozřejmé, že orelská vzdělávací práce byla na jiné úrovni než třeba činnost Velehradské akademie. Avšak právě tato Stojanova schopnost mnohostranného působení si zasloužila obdivu.

Nepochybně se tato charakteristika Stojanova vztahu k Orlu setká se skepsí. Vždyť v Cinkově životopise A.C. Stojana se o Orlu mluví velice málo a ve Zlámalově biografii nenajdete o Orlu ani slovo. Avšak i Zlámalova kniha obsahuje dokument, který sám o sobě je dostatečně výmluvný, když si uvědomíme jeho plný význam. Je to fotografie ze zasvěcení svatohostýnských korunek ve Vatikánu z 21. července 1912. V papežově pracovně na ní vidíme sv. Otce a moravskou delegaci v čele s proboštem A.C. Stojanem a mezi ní i dva Orly v krojích. Účast Orlů na svěcení korunek se nedá odbýt jako pouhá Stojanova pastorační odvážnost. Korunovační slavnosti svatohostýnské byly vyvrcholením všech náboženských slavností a manifestací, jež A.C. Stojan za svého života uspořádal. Jimi se přiřadil sv. Hostýn k nejslavnějším mariánským poutním místům na světě. Jestliže si vybral Orly pro svou delegaci ke sv. Otci, je to dostatečným svědectvím jeho úzkého vztahu k Orlu a významu, který mu přikládal. Avšak tuto 'pastorační odvážnost' by si nemohl dovolit, kdyby tím nepoukazoval na to, že uskutečňuje záměry pontifikátu Pia X. vyplývající ze sociálního učení Církve.

Snadno se zapomíná na to, že sv. Pius X. nebyl 'pouze' papežem častého svatého přijímání, sv. přijímání dětí, reformátorem církevní hudby - a tvrdým, a jak se ukazuje stále jasněji, oprávněně tvrdým soudcem modernismu. Jeho předním cílem byla co nejširší účast katolíků na veřejném životě v křesťanském duchu. Již několik měsíců po své

korunovací formuloval devatenáct stěžijních zásad 'katolické akce laiků' (Motu proprio z 18. prosince 1903) a obsírně ji formuloval ve své encyklice (Il fermo proposito) z 11. června 1905. Přestože výslovně vycházel z učení svého předchůdce Lva XIII. a svými dokumenty je chtěl jen dokonaleji uskutečnit v praxi, vtiskl Pius X. sociálnímu učení Církve svou osobitou pečeti. Jeho základním požadavkem byl apoštolát laiků, přispívající "k stále lepšímu rozšiřování Božího království v jednotlivcích, rodinách a ve společnosti", a proto též říká, že "pole Katolické akce je velmi široké". Přál si totiž, aby se katolíci nesoustřeďovali převážně či výhradně na činnost odborovou a politickou. Druhým jeho požadavkem bylo co největší rozšíření této aktivity do lidových vrstev. Při této velké různorodosti katolické činnosti předpokládal i rozdílné součásti Katolické akce a rozmanitost organizačních forem, a to též podle národních potřeb a podmínek. Zároveň však požadoval, aby bylo zřízeno koordinační ústředí všech těchto součástí; v něm se měla uplatnit i autorita biskupů v otázkách víry a mravů. Je tedy zřejmé, že Orel, jak byl ustaven v době pontifikátu Pia X., splňoval tyto jeho požadavky a mohl být považován za součást Katolické akce. To vysvětluje i překvapující účast Orlů v delegaci ke svatému Otci.

A.C. Stojan nebyl sice funkcionářem Orla, přesto však můžeme oprávněně říci, že byl jeho spoluorganizátorem. Orel totiž vznikl z tělovýchovných skupin křesťansko-sociálních odborů a katolických spolků; v roce 1909 byl pro tyto "tělovýchovné odbory" zvolen název "Orel" a až do vypuknutí první světové války nastal jeho velký rozmach. Ovšem až do valného sjezdu Orla v lednu 1919 zůstávaly orelské jednoty úzce spjaty s organizacemi "všeodborové komise křesťansko-sociální", vedené Janem Šrámkem, a s katolickými spolky.

Z těchto spolků nejdříveji spolupracovala s Orlem Omladina, kterou společně s opatem Norbertem Drápalíkem z Nové Říše založil A.C. Stojan a dal jí za úkol laický apoštolát a vzdělávací práci. Sám sepsal její stanovy a neustavne navštěvoval místní skupiny Omladiny, světil jejich prapory, pořádal exercicie a řídil účast Omladiny na sjezdech a manifestacích. Období rozmachu Orla bylo současně obdobím rozmachu Omladiny. Úzká spolupráce s Orlem vedla i k oficiální účasti Omladiny na Orelském sletu konaném 12. srpna 1912 v Kroměříži. Omladina se též účinně podílela na obnově činnosti Orla po první světové válce.

A.C. Stojan nebyl tedy pouze organizátorem Orla, ale především jeho duchovním otcem a jako takový střežil jeho cesty a dovedl mu, společlivě vytyčit směr na obou jeho hlavních úsecích, duchovním a organizačním. Musíme si tu připomenout zvláště cyrilometodějskou pouť na Velehradě z 5. července 1919, kdy jeho slovům naslouchaly řady Orlů z Čech, z Moravy i ze Slovenska.

Orel byl přirozeným prostředím, jímž se šířila cyrilometodějská idea

a unionistické snahy v moravském lidu, v Čechách i na Slovensku, idea, která je spojovala s věřícími Chorvatska, Slovinska a jiných slovanských zemí ke společné činnosti a vyvolávala v nich naděje na budoucí obnovení jednoty Církve. Stojanovu jasnozřivost potvrdila církevní rozhodnutí teprve několik desetiletí po jeho smrti. Jednání a usnesení velehradských unionistických sjezdů ovlivnily ekumenické snahy v celé katolické Církvi, jak to dokazuje II. vatikánský sněm i prohlášení svatých Cyrila a Metoděje za spoluochránce Evropy. Pro nás je však cyrilometodějská tradice též ideou naší státnosti; výslovně se k ní hlásil v tomto smyslu již Karel IV. V tomto smyslu uvítal též nastávající arcibiskup olomoucký A.C. Stojan vznik Československé republiky a státní jednotu Čechů a Slováků jako dar Boží.

Právě tento duchovní základ, z něhož Československý Orel vznikl a žil, nám skýtá důvěru, že orelské ideály mají co říci dnešku i budoucnosti.

oo

Jan Strakoš

K SLOVANSKÉ A KŘEŠŤANSKO-SOCIÁLNÍ TRADICI ČESKOSLOVENSKÉHO ORLA - II.

Pro Orla bylo štěstím, že se mu v Janu Šrámkovi dostalo cílevědomého vůdce. Je to tím zřejmější, uvážíme-li, jaká nejistota vládla v českém táboře před první světovou válkou, kdy konzervativní síly, neschopné vyvodit z nového myšlenkového kvasu správné závěry pro nutné změny, svým tvrdošíjným záparem jen posilovaly rozvoj extrémních živlů jak marxistických, tak neostyšně pokrokařských. Postavení Šrámkovo jako ústředního starosty Orla nebylo nikterak záviděníhodné. Svou nekompromisní věrností k stěžijním zásadám Církve sklízel nenávisť českých marxistů a pokrokařů. A pro svou víru ve vítězství křesťansko-sociálních idejí ve smyslu encykliky papeže Lva XIII. o dělnické otázce i pro své vřelé slovanské smýšlení budil nedůvěru u konzervativních křesťanských kruhů tehdejšího Rakouska.

Záleželo tedy velmi mnoho na tom, v jakém duchu se bude ubíratí příští vývoj Orla, který se právě dal na cestu. Podlehne za tak napjatých poměrů konzervativní strnulosti, pro kterou se rozhodovala většina oficiálních představitelů katolicismu v tehdejší Rakousku, anebo vykročí směle na cesty formující se myšlenky křesťanské sociální obnovy, jejímž průkopníkem byl u nás právě ústřední starosta Orla? Ale už fakt sám, že Orel vznikl z křesťansko-sociálních odborů dělnických

naznačoval zcela nepochybně, že o nějakém návratu k překonanému konzervatismu nemůže být u Orla řeči. Nato byl již mladý Šrámek osobností, to znamená, že všemu co podnikal, dával také pečeť svého myšlení a smýšlení. A tedy především také Orlu. Díky Bohu, nebyl osamocen ve své víře v budoucí vývoj událostí v duchu křesťansko-sociální obnovy valné části katolického tábora.

V tomto ohledu nedocenitelnou podporu našel v budoucím arcibiskupovi svatě paměti dr. Stojanovi, tehdejšímu proboštu kroměřížském a nejpopulárnějším českém poslanci říšské rady ve Vídni. Stojan zůstal provždy nenahraditelným příznivcem a podporovatelem orelského hnutí. Zasluguje také pozornosti, že to byl právě Stojan, který již roku 1912 jako vůdce svatohostýnské delegace v Římě u příležitosti korunovace Panny Marie na sv. Hostýně uvedl k svatému Plu X. mimo jiné členy deputace i dva zástupce Orla v kroji, v někdejším slavnostním kroji s černými capkami a modrým dýnkem a perem po straně. Na tehdejší dobu to byla vpravdě apoštolská smělost, která ostatně Stojanovi nikdy nechyběla.

Šrámek i Stojan byli přesvědčenými demokraty. Šrámek jako poučený sociolog, ale i zkušený organizační praktik, Stojan především jako velkorysý lidumil v pravém evangelním duchu. To, co dokázal jako svatý kněz, jako nevyrovnatelný zástupce lidu na půdě dvou různých parlamentů a jako prozřetelnostní iniciátor slovanského unionismu, bude jistě jednou tvořit neodmyslitelnou součást jeho kanonizačního řízení. Jak hrdě vyznamenání pro Československého Orla, že měl vždy na své straně tohoto Stojana!

Nuže, bylo popřední zásluhou Šrámkovou a Stojanovou, že slovanské a křesťansko-sociální orientace Orla se stala konkrétním vyjádřením křesťanského solidarismu i pro úsek mezislovanských styků. Šrámek a Stojan odmítali panslavismus právě z důvodů náboženských, křesťanských. Stavěli proti němu ideál slovanského křesťanského solidarismu, dílem jako výraz praktických snah náboženského unionismu, dílem jako sebeobraný nástroj proti zvůli jak všeneřeckého, tak i carského imperialismu, usilujících ovládnouti střední a jihovýchodní Evropu.

Neudivuje proto, že oba byli v úzkých stycích s představiteli katolických Slovinců a Chorvatů, s Ivanem Krekem a Korosecem, kteří také po našem vzoru dali popud k založení Orla na půdě pozdější Jugoslaviie. Krek i Korosec byli nadšenými následovníky velkého biskupa Strosmajera, neohroženého zastávce unionistických snah. A byly to tytéž ideje křesťansko-sociální obnovy a slovanského solidarismu, jež vtiskly osobitý ráz i jugoslávskému Orlu. Ne nadarmo Krek a Korosec patřili již za někdejšího Rakouska-Uherska k předním zastáncům křesťansko-sociálního reformismu, podobně jako u nás Šrámek a Stojan.

Šlo tu tedy vskutku o paralelní vývoj orelského hnutí, stejně u nás jako v Jugoslavií, a to i s tou jeho křížovou cestou, která provždy bude patřit k výmluvné kapitole nejenom orelských dějin, ale namnoze i tragických cest mladé demokracie národů střední a jihovýchodní Evropy.

Otce 21. července. Připravili jsme se mši svatou. O uesaté hodině přijelo pro nás pět kočárů. Napřed jel vůdce deputace dr. Stojan, za ním opat Norbert Drápalík z Nové Říše v bílém hávu premonstrátském. V obou prvních kočárech byli též zástupci Orlů v orelském kroji. (Dolanský a Stadník.) První dva vozy budily senzaci: kroj Orlů se Římanům líbil, takže nemohli od nich oči odvrátit. Najednou povoz dra Stojana zmizel, a když jsme se po něm u Vatikánu ptali, zvěděli jsme, že zajel pro papežského dvorního fotografa, aby deputaci se sv. Otcem vyfotografoval. Fotograf nechtěl v neděli do Vatikánu, ale známé energii dra Stojana nemohl odolati. S vítězoslavným úsměvem přijel po chvíli dr. Stojan a prohlásil, že se dáme se sv. Otcem fotografovat, což jsme ovšem považovali na nespílitelné přání. Ve Vatikánu byla uvedena delegace do sálu sousedícího s pracovnou sv. Otce a než se nadála, stál již Pius X. uprostřed jako dobrotivý otec mezi svými dětmi, prohlížeje s velkým zájmem koruny svatohostýnské, které na stříbrném podnosu drželi dr. Stojan, opat Drápalík a P. Ostrčilík. Jeho Svatost každého člena delegace zvláště přivítal a podal prsten k políbení. Žertovně oslovil moravské theology z Germanika ctp. Machotu, Ševčíka a Petrželku, kteří se i s frátrelem Kotačkou O.S.D., rodákem z Ostrožské Lhoty na Slovácku, k delegaci připojili. Privil jim: "No, chlapci, už jste zkoušky udělali?" Nato oslovil delegaci: "Blahopřeji vám k takovému významnému výkonu, kterého jste se k oslavě Matky Boží podjali. Zároveň vám za tuto námahu děkuji." Vyslovil dále radost nad tím, že vidí u sebe Moravany, dítky sv. Cyrila a Metoděje. Neméně se zaradoval, slyše, že koruny byly cestou do Říma položeny na hrob sv. Marka v Benátkách a vyneseny na novou kampanilu, do níž sv. Otec daroval zvony.

Ředitel papežského biblického ústavu dr. Lad. Fonck T.J. sv. Otci krátce přednesl dějiny úcty Matky Boží na posv. Hostýně, připomenul obětavost katolického lidu moravského a předložil nápis uvnitř koruny mariánské vyrytý: "Pořízena jsem vděčností lidu cyrilometodějského na oslavu Marie Panny v touze větší slávy Boží. Praha jest mé rodiště, posvěcena jsem v Římě Plem X. L.P. 1912."

Sv. Otec slavnostně požehnal koruny a poslanec dr. Stojan ho ujistil, že se za něho na posv. Hostýně všichni budou modlití. Sv. Otec zvažněl a dojat odpověděl: "Děkuji vám, i já se za vás budu modlití. Žehnám vás, vaše příbuzné, vaše práce a všechny vaše zájmy, aby prospěly církvi svaté, vám i mně na přímluvu Matky Boží." Potom posvětil památky, které členové delegace s sebou přinesli a udělil žádané pravo-

moci a výsady. Vtom shlédli fotografa Felice, kterého deputace přivedla, aby památný okamžik svěcení zvěčnil. Sv. Otec pravil: "Co ty tady chceš?" Členové delegace odpověděli sv. Otci prosbou, aby se dal společně s korunkami fotografovat. Sv. Otec se usmál a ptal se fotografa: "Kde máš své věci a kde to má být?" Fotograf ukázal na pracovnu sv. Otce, načež sv. Otec kázal delegaci vstoupiti a sám k nemalému úžasu našemu odstvoval židle, aby se skupina mohla sestavit. Po fotografování vypávil se sv. Otec na Orly a tělocvičnou naše organizace s velkým zájmem. Když dr. Stojan vzpomenu v rozhovoru J.E. pana kardinála Bauera, jenž korunovací jménem Jeho Svatosti vykoná, dotazoval se sv. Otec na jeho zdraví a žádal, aby mu vyřízen byl pozdrav. Ke konci pravil: "Pozdravujete ode mne své známé a všechny moravský lid." Každému účastníku podal ruku k políbení a milostivě celou delegaci propustil. Členové deputace nikdy nezapomenou této audience.³ Fotografování se sv. Otcem za tak zvláštních okolností vzbudilo ve Vatikaně úžas a prohlašováno bylo za "Inauditum".

Superior P.A. Ostrčilík T.J. vzpomíná:

Konali jsme zpáteční cestu z Říma s korunkami svatohostýnskými. Vyjeli jsme večer z Ankony po moři do Řjky. Po večeru uchýlil se každý jak mohl do nějaké kabiny na odpočinek. Já měl kabinu vedle parního kotle. Nemohla horkem vydržet, vstal jsem o 4. hod. ranní a vyšel na palubu. Tam prázdná, ani živé duše. Jen nedaleko stožáru vidím na svinutém lanoví něco černého, schouleného, zamotaného ve známý ošumělý vlířák s 'beňovským' kloboukem na tváři: Byl to vůdce naší římské delegace probošt dr. Stojan, který o všechny se postaral, aby se někam pohodlně uložili, ale - jak obvykle - na sebe zapoměl a na palubě přespál. Sestoupil jsem dolů, vzbudil jsem některé z našich poutníků a vyzval, aby se šli podívat na vůdce naší delegace . . .

.....
Dokončení se strany 30:

Asii, kde není na naftu do traktorů, ale také sovětské tanky a rakety, dače u Soči a nevytápěné byty - a to ještě pouze jeden pro tři rodiny - jsou namátkové ukázky buržoazního smýšlení a jeho praktik.

Naše dovednost a umění 'přezimovat' nepříznivé časy je silou našeho vyváženého svědomí. Je třeba napravit a polepšit, co se v našem okruhu dá. Kam náš vliv dosáhne, je nutno vytvářet křesťansky lidštější svět. Ovšem v moři zloby je třeba jít s mírností a laskavostí k trvalým kladům našeho života: odpuštění, milosrdenství, pokoji a lásce. Toto jsou věčné lidské hodnoty a předpoklady pravého a stálého společenského pokroku.

SYMPOSIUM O A.C. STOJANOVÍ

Československý Orel v exilu uspořádal k 60. výročí smrti olomouckého arcibiskupa Antonína Cyrila Stojana (29. září 1923) u příležitosti 13. cyrilometodějské pouti v Ellwangen.

Do Ellwangu v NSR se na 1.-2. července sjelo na padesát účastníků skoro z celé Evropy. V průběhu symposia byla přednesena řada hodnotných a zajímavých referátů, o nichž se pak rozvinula živá diskuse. Tak Otec Jan Lang z Londýna podal úplný a výstižný obraz o Stojanově bohaté činnosti na všech úsecích jeho života: od dob studentských na gymnasiu a teologické fakultě v Olomouci, jako kaplana, faráře, probosťa v Kroměříži, sídelního kanovníka v Olomouci a konečně arcibiskupa a moravského metropolity na stolci sv. Metoděje.

Stojan zakládal školy a knihovny na venkově, spolky dělnické, rolnické, hasičské, svépomocné, sociální, výchovné pro mládež, studentské, podporoval a rozšiřoval katolický tisk, organizoval poutě na Sv. Hostýn, Velehrad a do Říma.

Roku 1907 spolu s Janem Šrámkem zakládá Orla jako celostátní samostatnou katolickou výchovnou organizaci. Byl poslancem vídeňského parlamentu, zemským poslancem na Moravě a hned po osamostatnění ČSR poslancem v Národním shromáždění a později senátorem. Přes svou tak rozsáhlou činnost se dal hned po svém příchodu do vídeňského parlamentu zapsat na právnickou fakultu vídeňské university, kde roku 1898 složil také první rigorozum. Disertační práci z pastorální teologie "O sjednocení národů slovanských s církví římskokatolickou" psal v době kaplanství a přísné zkoušky doktorské složil r. 1896 v době, kdy byl farářem v Dražovicích.

Proč toto nadlidské vypětí Stojanova? Chtěl pomáhat všem, hlavně těm nejubožejším a nejpotřebnějším, dávat příklad, jak je třeba jednat a žít, aby celé lidstvo mohlo žít v míru a spokojenosti. Jen v jednotě je síla. Sjednocení všech Slovanů na základě idey cyrilometodějské přispěje k sjednocení lidstva na základě křesťanském. K tomu účelu založil Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje a dal základ k unionistickým sjezdům. P. Lang závěrem připoměl, že Apoštolát sv. Cyrila byl založen před léty i v našem exilu, má své středisko v Londýně a výročí smrti Stojanova by mohlo být vhodným podnětem k oživení tohoto Stojanova dědictví.

O tom, jak si lid a význační představitelé kulturního a politického života doma i za hranicemi vážili svého "tatička Stojana", ukázal na konkrétních případech bohaté, dosud uchované korespondence (několik tisíc dopisů) prof. Jiří Maláček. Prof. dr. Josef Kratochvíl podrobně vylíčil Stojanův vztah k Orlu a katolickému skautu a přitom zdůraznil nutnost upřímné a účelné spolupráce obou těchto organizací jak doma

kázali, i vlastní životy či dlouhá léta utrpení v komunistických koncentracích.

Nadšení k budování exilového Orla bylo podporováno vírou v brzké vítězství spravedlnosti a znovunastolení pošlapaných demokratických práv ve vlasti. Od té doby se nejen v exilu a doma, ale i v celém světě mnoho změnilo. Naše řady mezitím prořídly. Ti nejobětavější jeden po druhém odchází na věčnost. Novopohanská společnost i zde ve "svobodném světě" pokročila na "cestě bez Boha"! Ani v křesťanských rodinách, jejichž základním zákonem je láska, nevládnou mnohdy pravidla křesťanského rodinného života. Kdo má spojení s domovem ví, že není si třeba dělat iluze o křesťanském životě mládeže a mladých rodin. Misionáři, kteří jednou potáhnou brázdou tímto směrem, budou mít namahavou práci.

Pro nás, i když žijeme roztroušeni po celém světě mimo domov i pod vlivem materiální společnosti je situace příznivější, neboť nám nikdo dosud nebrání, abychom za Kristovu myšlenku bojovali. Musíme však být na tuto práci připraveni. Každý z nás, kdo to s Orlm myslí upřímně, musí se v první řadě sám duchovně obrodit. Pro nás platí dvojnásob, abychom byli svorní, neboť jenom svorným Pán Bůh požehná. Chceme-li se nazývat dědici pokladu Cyrilometodějského a být nositeli tradice Svatováclavské, platí pro nás bezpodmínečně ono "Běda osamocенému křesťanu, neobstojí! Neuchová si víru ztrácí postupně naději a nakonec i lásku, tento trinitární základ křesťanského života. Nikdo nemůže být křesťanem na vlastní pěst!"

Kdo si chce uchovat víru, nedokáže to sám. Musí vyhledávat styky se společenstvím věřících, neboť víra je účastí na poznání společenství. Toto platí zvláštním způsobem o ovlivnitelné mládeži, doma, ale ještě více o mládeži žijící v cizině. Děti se musí stýkat s věřícími dětmi, mladí lidé s věřícími mladými lidmi, ale i dospělí věřící mezi sebou. Jen jako takoví křesťané si uchováme tajemství víry, jen tak budeme moci odolávat náporu novopohanské společnosti.

Nadcházející 1100-leté jubileum smrti prvního moravského arcibiskupa svatého Metoděje (v roce 1985) nás přímo vybízí, abychom se duchovně obrodili. Když dokážeme, aby naše rodiny byly prodchnuty láskou k odkazu a dědictví našich slovanských apoštolů, svatých bratří Cyrila a Metoděje, budeme-li mít úctu k tomu, co našim otcům a matkám bylo nejsvětější, nebude nesnadné naučit naše děti lásce k těmto našim nejpokrokovějším tradicím: Cyrilometodějské a Svatováclavské. Staneme se také hodnými jména dědiců a nositelů těchto ryze křesťanských tradic. To nám určitě pomůže překonat nejednostnost v křesťanských řadách, potáhneme-li všichni za jeden provaz na straně Boží.

Tak připraveni nejlépe oslavíme jubileum slavné smrti svatého Metoděje, na jehož přímluvu se nám jistě dostane Božího požehnání i pro naši orlelskou činnost, abychom se stali spoluhlasateli Boží pravdy. Jen tak budeme moci položit dobré základy pozdější činnosti Orla ve vlasti.

1985

1885

V PŘÍŠTÍM RŮCE JUBILEJNÍ POUŤ

V ELLWANGEN

BÝT MLÁD

Mládí není pouze jeden úsek života,
je to především duševní rozpoložení, projev vůle,
hodnotná představivost, síla dojetí,
vítězství odhodlání nad ústupností,
podnikavého dobrodružství na pohodlím a zahálkou.

Není ještě stár, kdo žil už řadu let;
stárne však ten, kdo opouští svůj ideál.
Léta zanechávají vrásky, ale duše vysychá tomu,
kdo zradil své myšlenky a cíle.

Pochyby, obavy a beznaděj jsou nepřátelé,
kteří nás pohrčívají už před naší fyzickou smrtí.

Mlád je ten, kde se dovede nadchnout a žasnout,
kdo se táže jako nenasytné dítě: a co dál?!

Jeho postoj je výzvou událostem
a hra života, i svízelná, ho těší a povzbuzuje.

Jste stejně mladí jako vaše víra,
stejně staří jako vaše pochybnosti;
stejně mladí jako vaše sebedůvěra,
jako vaše očekávání a naděje,
stejně staří jako vaše únava.

Zůstanete mladí, budete-li vnímat co se děje
kolem vás,
vnímat krásno, dobro, velkodušnost,
vnímat poselství přírody, člověka a nekonečna.

Začnou-li jednoho dne do vašeho nitra a srdcí
pronikat malodušnost a cynismus,
nechť se Bůh smiluje nad vaší stařeckou duší!

Podle generála MacArthura
z 2. července 1945.

pokoji. Jeho důraz na hodnotách, jež mají přímo málo společného s hodnotami politicko-hospodářského světa a většinou popírají jeho sebevědomou pompózní moc. Křesťanská blahoslavení, jak nám je dovodil náš Pán v kázání horském, jsou naprosto dostupná měřením a číslicím, známých z dnešního humbuku o společenském pokroku a zlepšování jakosti života.

Nadřazenost křesťanských blahoslavenství se zakládá na kosmicky věčné důležitosti a hodnotě každého lidského tvora, aniž by ho stavělo do neřešitelného rozporu s jeho časným údělem. Zoufalství (poddávání se lenosti, neochota pracovat a žít), nelidské jednání (nemilosrdnost, osobní napadání, nenávisťná tažení, války) jsou křesťanské nauce cizí.

Podle ní se dá na tomto světě všechno ještě napravit, všechny hříchy jsou odpostitelné, až na jedny, jak nás varuje náš Pán - hříchy proti Duchu svatému. Hlavní hřích proti Duchu svatému je úmyslné setrvávání v nepravdě, ať již z ješitnosti a sobectví nebo z pohodlí, ale stejně tak z politických důvodů.

Království tohoto světa je křesťanům samo v sobě pouze zkušebním polem jejich dovedností. Náš život na zemi je úkolem dělníků Božích. My, smrtelníci s nesmrtelnou duší, jsme včleněni do věčného osudu: plodíme děti s nesmrtelnými dušemi a ztvárňujeme (přímo nebo nepřímo) pomíjivou hmotu (denní práce), aby umožnila nám i našim bližním přiblížit se Boží jsoucnosti: naprosté krásě, pravdě a dobru.

Naše snahy přesahují smysl života ohraničeného na pouhou honbu za nadbytkem a smyslným opojením. Naopak, naše aspirace se vztahují k pokoji, jehož svět dáti nemůže.

Přesto my, křesťané, chceme slušně žít, což je zároveň naší povinností! Naším cílem je křesťanská společnost, česká křesťanská společnost. Tato může být jen dílem křesťanů, živých, pracovitých a poctivých křesťanů! Mučednictví není křesťanským programem, nýbrž zášahem milosti Boží. Mučedníci jsou posilou víry pro nás živé. Žít a chránit si vlastní život je naše přirozená, ne-li svatá povinnost. Jedná se o to, jak si zařídit denní život, aby byl v souladu s pojetím lásky a míru a aby se nestřetával s nenávisť a pohlouplivostí našich bližních.

Bezohlednosti vůči křesťanům a katolíkům pramení v základě z názoru, že člověk a veškerý život na zemi jsou výsledkem náhodně, po věky se měnící hry hmot a jejích podmínek. Přímý Boží zásah do vývoje života na světě je apriori vyloučen jako nevědecký (katolíci i židé věří, že lidská duše byla člověku vdechnuta přímo Bohem a vývoj těla není pro ně částí věrouky) a intuitivní pravda a poznání o člověku jsou pokládány za báchorky a ve shovívavém pojetí - za pěknou poezii.

Liberalistický a materialistický ateismus zná člověka pouze jako tvora zapadlého v sociologický proces, v němž hospodářská stránka je smyslem jeho života. Výroba a spotřeba je v obou těchto myšlenkových soustavách vrcholným a konečným úsilím a smyslem pro člověka-spotřebitele, končícího svou životní dráhu v krematoriu nebo v zemské kůře.

Pravoslavný myslitel Berďájev, stavící na myšlení nekanonizovaného patrona české katolické inteligence z let dvacátých - francouzského spisovatele Léona Bloy-e, tvrdí, že toto životní pojetí a společenská činnost z něho se vyvíjející je základem a podstatou buržoazního smýšlení, které je soustředěno výlučně k hojnosti životních prostředků, smyslové přesycenosti, přemrštěné osobní důležitosti, pohodlí, zahálce, s trvalým pocitem nenaplnění, nedostatku a chorobně neukojené touze po novém smyslovém zážitku.

Pro tyto buržoazní ideály se dnešní společnosti organizují hospodářsky, politicky, kulturně a vojensky, ať již se nazývají kapitalistickými, socialistickými nebo jakkoliv.

Každá z nich se nadýmá, že to dělá lépe a že bude nejlepší. Křesťan a katolík se svým životním rozjetím od současnosti do věčnosti, se svou snahou napodobit Boha-Tvůrce, se uprostřed těchto společností jeví jako divný brouk. A přece je nutno žít svůj život a vidět světlo na konci tohoto našeho putování.

Naše osobní tvořivá práce a její pojetí se nemůže nechat zavalit a udusit v bezprostředním a rychlém naléhání vůkolního světa. Kanadský tomista McLuhan nám jasně ukazuje dnešní vnímání skutečnosti: **media is the message**. Naše dny jsou zavaleny kusou bezprostředností elektronického věku. Obchodní důraz nesocialistického světa a politicko-hospodářský tlak socialistického světa neúměrně bičují lidské mysli přemrštěnou až chorobnou důležitostí denních potřeb a spotřeb. Organizace výroby a spotřeby je redukována liberalistickým hnutím na Západě na pouhý politický problém bez mravní společenské perspektivy a v socialistickém světě organizace výroby a spotřeby se stala státním náboženstvím a politickou odtázkou par excellence.

Svět kolem nás je zaměřen pouze k tempu a kvantu spotřeby, aby člověk zapoměl na své vesmírné opuštění a samotu, když prý Boha není. Buržoazní ráj nadbytku, pohodlí, zahálky a společenské nezodpovědnosti (kapitalismus) nebo cesta k němu (socialismus) je vynášen jako nejvyšší lidské dobro.

Křesťanská mysl cení si práci a tvorbu jako požehnaní, klad a především mravní zadostiučinění, jasně rozlišuje dostatek a dostatečnou spotřebu od přebytku a přesytenosti. Záplava konzumní propagandy ať již reklamy nebo socialistických statistik jsou hrozným dobovým útlakem a sterilizací mravního pojetí práce a její společenské funkce. Despotismus obecně a denně hlásaného hedonismu a politického fanatismu mrzačí přirozený charakter člověka a života, vykoupeneho našim Pánem k věčnému blahoslavenství.

Křesťanům je třeba se vymknout ze zajetí rozžvýkaných drobtů událostí presentovaných v cizím světle na televizoru, v radiu, v novinách, časopisech atd. Rov-

nováha, pevnost a zdraví křesťanské mysli spočívá ve stálé naději ve vítězství dobra a Boží spravedlnosti. Společensky je zakotvena v přirozeném zákoně. Tudiž trvalé uvědomování si přirozeného zákona je funkční nutností křesťanské mysli. Kolem něho je třeba sestavit síť metod pro její společenské zdraví a hygienická pravidla pro její plný rozkvět. Od ní bude záležet vývoj křesťanského společenského stylu života.

Základním předpokladem pro zdravou mysl je zdravé tělo. Oba hlavní křesťanští učitelé rozvoje lidské dialektiky (sv. Tomáš Akvinský a Jan Duns Skot) předpokládají citlivé a vnímavé smysly jako podmínku k plnému rozvíjení rozumu a duševního potenciálu. Tudiž růst a uchování zdravého těla, vypěstování všech geneticky daných vloh ke smyslové dokonalosti zraku, čichu, sluchu, hmatu, chuti do jejich nejvyššího rozsahu je křesťanskou povinností. Nevyvinuté lidské tělo zmořené podvýživou nebo zase znešvažené tukem, přemrštěnou spotřebou alkoholu a alkaloidů, zničené pro společenský rozvoj a biologickou reprodukci, je v naprostém rozporu s křesťanským pojetím člověka. Biologicky zdravé tělo je pravou základnou pro zdravou křesťanskou mysl, její cvik, rovnováhu, rozpoložení, aby s rozumem a citem nacházela správnou cestu jak ke své tak i tělesné hygieně.

Tedy péče o život a tělesné zdraví je naší první přirozenou povinností. Tradiční česká kuchyně měla hodně kladných prvků, ale její vznik se táhne do dob selské a dělnické dřiny, kterou dnes většinou převzaly stroje. Přemíra těžkých tuků, často i masa a cukru ohrožuje zdraví českého člověka a tím jeho schopnosti. Je nejvyšší čas nahradit sádlo rostlinnými oleji, vepřové kuřetem a rybou, šlehačkou a máslo ovocem a zeleninou a objevit luštěniny. Lidé zápolící s neduhy se nesnadno propracovávají k základní křesťanské cnosti: mírnosti a životní opatrnosti nahrazují bázlivostí. Křesťan bez dobrého zdraví je neschopný osvojit si pracovní dovednost, bez které jeho obživa i jeho rodiny se pak stává nedostatečnou. Nedostatek je zkomírání. Růst vyžaduje dostatek! Nadbytečná spotřeba je přehnanost, přetížení a přetížení je porušením živelní rovnováhy.

Hospodářský nadbytek, konkrétně volné peněžní fondy, mají svou rozhodující úlohu v křesťanské společnosti. Tvoření hospodářských hodnot je společenskou nutností a povinností a pro nás cností. Nadbytek je kladná a nutně potřebná část lidského pokroku. Zápor - a pro nás hřích - je ve stálém zneužívání nadbytku těmi, kteří jím vládnou. Topit se v nadbytku, oplývat hmotnými prostředky bez sebemenší pracovní zásluhy, bez zodpovědnosti ke společnosti, bez společenského citění (zde nejde jen o dobročinnost, ale o pevnou podporu všech kladných lidských oborů, aby ve společnosti převládal život důstojný dítka Božího) je jádrem a orientačním vodítkem buržoazního pojetí života. Prim libidinálních uspokojení, spojených s osobní bezohledností, leností, pohodlím jsou příčinou jak rozkladu západní společnosti, tak stejně jsou příčinou neřešitelné problematiky v těžké a lineární organizaci socialistického tábora.

Nezaměstnanost a hlad jedněch, nadbytek druhých, obecný nedostatek většiny, privilegia malé vládnoucí skupiny kydařící na lid svou omezenost a přehmaty v plánování jsou krutou dnešní skutečností, tvrdým dnešním útlakem!

Technická nemožnost a neschopnost řešit současné společenské potíže (výslovně důležitá výchovná činnost etických organizací - církví je vládnoucími kruhy dnes všeobecně znemožněna nebo znemožňována) podporuje skoro mystickou víru v politickou akci. Přepolitizování občana je druhou velkou nemocí dnešní lidské mysli (první je posedlost buržoazními názory). Samozřejmě, starost o obecné blaho a jeho ochranu jsou kladným společenským úsilím. Společenská spravedlnost je náš cíl. Ale jak může být ve společenském zájmu ustavičné, kolosální budování vražedných masinérií? Společenská spravedlnost a masové vraždění hlásané jedním dechem svědčí o opravdové současné myšlenkové degeneraci. Hilaire Belloc v jedné ze svých esejí vhodně říká, že rozdíl mezi poličkem a pohlažením je v rozsahu úkonu.

Dnešní svět není náš svět, není křesťanský svět. Náš život v něm se soustřeďuje a spočívá hlavně v základních společenských úkolech: v osobním zdraví, čistotě, práci a

tvorbě, rodině, obecné družnosti, snášenlivosti, mírnosti a chuti žít v bázni Boží. Za svého života otec Mikula rád nás nabádal konat drobné denní povinnosti s ochotou a dokonalostí. Dobrý a stálý pracovní výkon, čistý a upravený dům, střídmost, spořádaná rodina, vlídnost k lidem, hlavně nepřijemným lidem, jsou kladnější stránky křesťanského charakteru než oslensativní manifestace pobožnosti. Křesťan a jeho myšlení ve světě mu odcizeném musí lpět na těchto základních společenských úkolech. Jak zpíval Viktor Dyk o našem českém národě:

Opustíš-li mne,
nezahynu,
opustíš-li mne,
zahyneš !

Stejně je tomu s křesťanských pojetím života. Bez něho není lidské budoucnosti. Prognóza vlivných sociologů (Elul, Shil) mluví jasně o opětém vynoření tradičních společenských útvarů jako trvalých společenských norem.

Svět najde své ozdravení, najdou-li se opravdoví křesťané. Útlak hmotářského pojetí života a politického fanatismu je sebevražedný sám v sobě. Kdo se stará pouze o dnešek, nestará se o zítřek, který na nás čeká. Naš zítřek bude květem našich mírných povah, mravného pojetí práce, rodiny, kladného vztahu k druhým, v čemž spočívá hygiena křesťanské mysli, která nás vymaní z drásavé skutečnosti dneška. Svatý Tomáš More ve hře **Muž pro všechny doby** důrazně říká: "Únik je naše přirozená obrana", máje na mysli údobí pronásledování. Práce, její mravní pojetí, má úžasný terapeutický účinek a společenský dosah. Je dechem křesťanského společenského života.

Diktum svatého Pavla: "Kdo nechce pracovat, ať nejí!" (Druhý list do Soluně), je nezměnitelnou křesťanskou směrnicí. Fisicidlarové večere ve prospěch zkorumpovaných politiků, hlad na Haiti a bída na středoamerickém istmu, házení stodolarových bankovek arabskými šejky na nahaté tanečnice nočních podniků, hladomor v Africe a

dokončení na straně 18

VYZNÁNÍ VĚDCE

Před třinácti roky se rozloučila Indiana University v Bloomingtonu se svým profesorem Drem Václavem Hlavatým. Zemřel tichý pokorný matematik, který už na Karlově universitě svými pozoruhodnými výsledky v dopočtech k teorii relativity udivil samotného Einsteina, tak že mu tento jednou řekl: "Hlavatý, Vy už víte víc než já." Ano, Einsteinovy problémy dr. Hlavatý jednou vyřešil a tím se rázem stal největším světovým matematikem. Byl zařazen do skupiny deseti největších vědců světa. Když se ho všeteční newyorští redaktori dotazovali, jak vyřešil ty matematické problémy, se kterými si Einstein nevěděl rady, skromný pan profesor odpovídá: "Na ten Einsteinův početní problém jsem myslel dlouhá léta; vlastně ustavičně. Jednou v noci jsem nemohl usnout. Četl jsem detektivku. Mám rád detektivky - ty vás dovedou nadchnout jako mladá děvčata. Oboje vzruší. Najednou se zastavím ve čtení; mám nějaký intuitivní pocit. Vstanu a běžím k tabuli, začnu počítat ... a k ránu jsem to měl." A na otázku novináře, co dělal potom, profesor Hlavatý odpověděl: "Pomodlil jsem se." A na poznámku, že mnozí soudili, že on jako vědec ... odvětil: "A to bych tak neřekl. U konce všeho je nekonečno! Jako člověk bych dodal, že na konci všeho je Bůh. Pokud sahá můj rozum, tam je věda. A kam můj rozum už nedosáhne, tam vidím Boha."

Tak mluvil pravý učenec, jakým byl dr. Václav Hlavatý. Narodil se v Lounech v Čechách, ale nějak hřejeví se zamiloval naši Moravskou vysočinu a rok co rok se vracel k pobytu do malebného městečka Kunštátu, které leží v prstenci svahů a kopců. Jen lidem poněkud zasvěceným neušlo, že v Kunštátě pobývalo za různých okolností mnoho významných lidí. Slavný astronom J. Kepler (1571 - 1630) byl v Kunštátě v letech 1606 - 1612 pod ochranou majitele zámku Štěpána Schmidta z Freyhoffenu. U majitele téhož panství dlel v roce 1626 jako ve vyhnaneckém úkrytu Jan Amos Komenský. Zakladatel českého baletu Augustin Berger poctil návštěvou rodiště své matky v roce 1881 se svou manželkou, primabalerinou milánské La Scala, Guilletou Paltrineri. Do Kunštátu jezdil na dovolenou světoznámý skladatel operet Rudolf Friml. A v tom výpočtu vzácných osobností bychom mohli skončit u národního umělce Františka Halase, který svou úchvatnou sbírkou básní, doprovázenou kresbami novoměstského umělce malíře Václava Laciny "Já se tam vrátím", našel domov v Kunštátě a také je tam pochován. Dr. Václav Hlavatý si v Kunštátě oblíbil jeskyni Rudku, ve které samouk Rolínek v pískovci vytesal svatováclavské rytíře a tito blaničtí rytíři tam nerušeně čekají i v této nehostinné době dodnes. I vytesaný lev u vchodu do jeskyně zatím přestál komunistickou nepřízeň.

ČESK O

Členství v příjímání členství do
v ex

Drívější členství v Čsl. Orlu od r
župa

Přiklašuji se za člena Čsl. Orla
jsou správně. Dále prohlašuji, že s
a život přizpůsobím učení církve
v exilu a že budu nekompromisní
že budu bojovat proti komunismu

všemi prostředky Orla důstojně

SLOVENSKÝ OREL V EXILU.

Členská přihláška.

.....
 Stav: (Svob., žen., vdaná)

Misto Očres
 Očres Narození
 P. Vzdělání
 1938 H. oddělení?
 Přihlášku fotografování
 ma
 ilo
 Jednota
 Funkce
 v exilu a prohlašuji na svou čest, že výše uvedené údaje
 e budu řídit stanovami a jednacími řády Čsl. Orla v exilu
 katolické, že budu dělat čest a slávu jménu svého národa
 i obhájcem demokracie v duchu křesťanském. A konečně,
 za osvobození republiky československé,
 a to
 . To potvrzuji svým podpisem:
 dne 195.

 Podpí za děti rodiče

Československý OREL v exilu, župa Svatováclavská - Oblast biskupa Stanislava Zely v Kanadě,

18, Aintree Court, HAMILTON, Ont.,
Canada, L8K 4R9

Burlington, 25. 3. 1984.

PROHLÁŠENÍ

volebního sjezdu (řádne valné hromady) Čs. Orla v exilu - Oblasti biskupa Stanislava Zely v Kanadě, ze dne 25. března 1984 v kanadském Velehradu, Burlington, Ontario:

Kanadská orelská oblast, jako součást Svatováclavské župy se svou činností hlásí k uvědomělému programu křesťanské obrody našich národů, i čs. exilu, podle hesla určení: "Bohu, Církvi, Národu!" V širším zaměření navazuje na spolupráci ve Slovanském Orelstvu a v hnutí solidárnosti ve svobodném světě.

Ve vlasti vyrostly už celé generace pod tlakem jednostranné fyzikultury a spartakiád. Orelská idea, která vedle zdravého vývoje tělesné stránky klade hlavní váhu na mravní výchovu a duchovní podstatu člověka, bude nezbytná po nastoupení obrody jednotlivce a společnosti, po pádu komunismu. Už dnes, v přípravě, nabízíme tuto naši osvědčenou orelskou tradici ke spolupráci se Sokolem, DTJ, Skautem, sportovními organizacemi a tělocvičnou školní výchovou. V porobené vlasti byl Orel zakázán a nemůže být udržena jeho veřejná kontinuita. Proto tedy v exilu jsme dnes zvolili nový výbor kanadské orelské oblasti, vedený tímto předsednictvem:

- Starosta: Václav J. Vostřez, 18, Aintree Court,
Hamilton, Ont., L8K 4R9. (Tel. : (416) 547-6219.)
- I. místopředseda: Jurko G. Roháč, 133 Rymal Rd. W. (Highway No. 53),
Hamilton, Ont., (Tel.: (416) 389-2791.)
- II. místopředseda: Vavřinec Mitáček, 10.777 Tanguay,
Montreal, Qué, H3L 3H3, (Tel. (514) 332-9076.)
- Vzdělavatel: Dp. Josef Šach, 464 Plains Rd. West,
Burlington, Ont., L7T 1H2 (Tel. (416) 523-1932.)
- Jednatelka: Dobromila Hawrylyshyn, 374, Niagara Str.,
St. Catharines, Ont., L2M 4W1. (Tel. (416) 934-8692.)
- Náčelník: Otakar Václavek, 54, Royal Orchard Dr.,
Kitchener, Ont., L2M 1J6. (Tel. (519) 742-7173.)
- Náčelnice: Zdeňka Večeřová, 3735 Keenan Cr.,
Mississauga, Ont., L4T 3M1. (Tel. (416) 671-4043.)
- Pokladník: Zdeněk Zimmer, 877, Upper Gage, Apt. 908,
Hamilton, Ont., L8V 4K8. (Tel. (416) 383-5241.)

Náš pohled je zaměřen do budoucnosti. Doufáme, že se nám podaří vychovat a získat zájem u mladší nástupnické generace, které pak předáme naši horlící pochodeň svobody.

Očekáváme, že v dohledné době bude obnoveno fungující ústředí Čs. Orel v exilu a tom smyslu předpokládáme spoluúčast všech stávajících jednot a orelských oblastních organizací v celém svobodném světě. Ústřední předsednictvo žádáme, aby tuto součinnost připravilo a po dosažení dohody pak svolalo ústřední sjezd v druhé polovině roku 1984, nebo raději v jubilejním roce 1985. K našemu dnešnímu kanadskému valnému sjezdu jsme obdrželi mnohé pozdravy od veřejných pracovníků z celého svobodného světa a zejména od jednot z Austrálie a z Evropy. Srdečně děkujeme a slibujeme další bratrskou spolupráci. Redakční radě a jejímu předsedovi, br. prof. Jiřímu Maláškovi gratulujeme k novému vydávání věstníku "Orel". Největší důležitost pak klademe v možnost redigování častých a pravidelných orelských zpráv pro krajanský tisk, ve formě "Orelských hlídek" a "Hlídek Katolického skauta".

Nynější náš exil je značně roztržštěn. Přejeme si přispívat k vzájemnému porozumění a spolupráci, nejen proklamováním pravdy, ale současně též snahou po odčinění křivd a odpouštění spáchaných chyb. Ve spořádané společnosti se nelze vyhnout organizované činnosti. Proto vedle základní duchovní obrody jednotlivce je nutné předkládat konkrétní programy a volit obětavé a čestné představitele, kteří by byli schopni je delegačně reprezentovat a uplatňovat. Ten, kdo generalizuje a všeobecně útočí na veřejné politické pracovníky, sedl na lep nepříteli, který rozvrací lidskou společnost a bojí se kontroly. Obnovení svobod značné části lidstva - a též v naší vlasti - má být podpořeno rozhodnou demokratickou politickou činností zde, v rámci Božího plánu. Podstata existence čs. exilu je politická, i když mnozí nevydrželi až do konce a převážně se nyní věnují jen sobeckým soukromým zájmům. Těm politickým činovníkům různých demokratických odstínů, kteří v našem exilu ještě vytrvali, Čs. Orel v exilu dnes vyjadřuje svůj obdiv a dík. Naše naděje jsou zejména upřeny k zdárnému rozvoji Stálé konference křesťanských veřejných pracovníků čs. exilu. Při tom zdůrazňujeme zásadní stanovisko, že Čs. Orel v exilu se nezúčastní stranicko politických zájmů - je nestranný a nečiní si nárok na zastoupení ve vrcholné reprezentaci čs. exilu.

Čs. Orel v exilu je katolickou organizací. Modlíme se za obnovení práv utiskované Církve ve vlasti a hlásíme se plně k našim představitelům v zahraničí: Rusínskému arcibiskupu Elkovi, slovenskému biskupu nejdp. Dominiku Hrušovskému a českému biskupu nejdp. Jaroslavu Škarvadovi a ostatním členům církevní hierarchie z krajanského prostředí. Ve směru mravním a duchovním se podřizujeme vedení duchovních otců katolické Církve. Víťáme spolupráci s duchovenstvem, řeholníky a ct.

sestrami. Ve farnostech, misiích a katolických institucích jdeme ruku v ruce s ostatními krajanskými katolickými organizacemi. V exilu uznáváme vedoucí roli hlavní organizaci katolické akce, Cyrilometodějské lize.

V duchu pokání a prosby k Bohu se každoročně zúčastňujeme krajanských národních poutí. Letos to bude 3. června k Panně Marii mezi Hurony a do svatyně mučedníků v Midland, Ont., Kanada (již třicátá druhá tradiční pouť). Druhá Národní pouť k Panně Marii v exilu do Lisle, Ill., USA bude dne 21. října 1984 a třetí první neděli v říjnu 1985 ... Při této příležitosti všude děkujeme za otcovskou protektorskou ochranu opatu svatoprokopskému, nejdp. Valentinu Skluzáčkovi, O.S.B. - Zdravíme bratry a sestry z Evropy, kteří přijedou do Ellwangen v Německu na čtrnáctou cyrilometodějskou pouť. Na patnáctou, v příštím jubilejním roce vyšleme z Kanady co nejpočetnější delegaci, v čele s naším starostou br. V. Vostřezem. - Současně povzbuzujeme evropské Orelstvo k organizování krajanské pouti do Vídně v Rakousku, k ostatkům bl. Anežky České. Vyslyší-li Bůh naše společné modlitby a tato vzácná Přemyslovna bude vyhlášena za svatou, pak v nejtěžší době naší vlasti dostaneme pravý vzor národní obrody. Může si dovolit náš exil stát stranou tak vznešeného úkolu?!

Svatý Otec Jan Pavel II. navštíví Kanadu v září 1984. Kanadské Orelstvo ho přivítá na různých místech jeho veliké pouti, zejména pak společně v Midland, Ontario. Dnes jsme se k němu připojili duchovně při společné účasti na mši svaté, kdy bylo vykonáno zasvěcení lidstva pod ochranu Panny Marie. My jsme pokračovali a zahájili naše odpoldní schůzování Orelskou zázvětnou modlitbou k Panně Marii v Exilu.

V.J. Vostřez, D. Hawrylyshyn, P. J.V. Šach, Z. Večeřová, O. Václavek
starosta. jednatelka. vzdělavatel. náčelnice. náčelník

- Výňatky z dopisu zasláního orelskou Oblastí biskupa Zély bratru starostovi, dru Františku Hradilovi v USA.

... Sjezd kanadské orelské skupiny se vyjádřil pro širokou orelskou spolupráci v Kanadě. Upozorňujeme zejména na skutečnost, že jeho prvním místostarostou je br. Jurko Roháč, Podkarpatský Rusín v exilu. Na sjezdu byla též cenná účast polská a ukrajinská. Předsedu kanadských ukrajinských spolků, který přednesl dva projevy, jsme také požádali o tlumočení našich díků za dřívější přípisy, vzácnému příznivci Čs. Orla v exilu, ndp. Mykolu Komarovi S.T.D., V.F., děkanu v St. Catherines, Ont.

... Odezva naší minulé činnosti se ukazuje ve zvýšeném zájmu o Čs Orla v exilu, což vyjadřují zejména nové členské přihlášky. ... Zdůrazňujeme též zásadní stanovisko, že členem Orla v exilu nemůže

Valná hromada jednoty Orla Vídeň II.

V sobotu 24. března 1984 se konala řádná valná hromada Orla II. v klubovně sv. Leopolda. Starosta bratr Karel Ryba ji zahájil vzpomínkou na zemřelé členy a potom pokračoval zprávou o činnosti za uplynulé dva roky. Jednota uspořádala tři autobusové zájezdy, dvě Mikulášské nadílky vždy s kulturním programem. Dále účast na 60-tiletém výročí založení Kongregace Těšitelů. Účast na sjezdu ČSKD o letnicích 1982 v Hartenrod/Hessen. Na orelském sympoziu v Neresheimu, potom účast v krojích na národní pouti v Ellwangen i účast na kongresu Komenského v Koenigsteinu.

Každým rokem účast na Hod Boží vánoční a velikonoční a na svátek sv. Václava v kroji. Páter Vojtěch oslavil svoje 50-tileté kněžské jubileum 26. září 1982. V roce 1983 následovala krásné národní pouť do Ellwangen, kde byl hlavním celebrantem poutních bohoslužeb Otec biskup dr. Jaroslav Škarvada. V rámci poutě se konalo sympodium Čs. Orla k 60-tiletému výročí úmrtí olomouckého arcibiskupa Cyrila Stojana. Na den rakouských katolíků 10. září 1983 v devět hodin ráno sloužili tři kardinálové, rakouský Koenig a polští Glemp a Macharski slavnou mši svatou, které se zúčastnili rovněž naši Orli. Potom 12. září jsme byli před kostelem sv. Karla a čekali na svatého Otce. Přítomni byli také arcibiskup Tomko a biskup Hnilica. Velký západoněmecký deník Die Welt v této souvislosti připomenul, že Orel je v Československu zakázán.

Po zprávách jednatele a pokladníka revizoři shledali vše v pořádku. Nato byl bratr Ryba opět jednohlasně zvolen starostou a až na malé změny také celý výbor. Starosta všem poděkoval za spolupráci a nabádal k další obětavé činnosti. Bylo též vzpomenuť 15-tiletého výročí smrti kardinála Berana a desátého kardinála Trochty. Bylo též vzpomenuť slavnostních Svatováclavských dnů Orelstva v Praze před 55-ti léty.

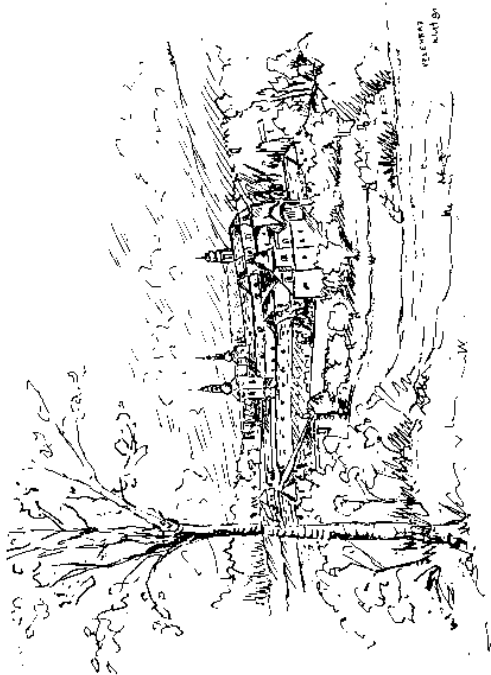
Orlové se od svých počátků hlásí ke sv. Václavu, který byl a je Orelstvu vzorem dokonalého křesťanského života, ušlechtilého rytířství a příkladem křesťanské statečnosti. Jsou-li Orlové vlastenci, poněvadž milují svůj vlastní národ, což je však ani zdaleka nezaslepuje natolik, že by byli šovinisty a neuznávali jiné národy a jejich přednosti. Šovinismus je jim cizí, už také proto, že vyvolává nenávisť a není slučitelný s křesťanstvím.

Závěrem valné hromady vyzval bratr starosta přítomné, aby už dnes šetřili, aby mohli v příštím roce na Národní pouti do Ellwangen, poněvadž tomu bude právě 1.100 let od smrti svatého Metoděje. Valná hromada byla ukončena naší krásnou pochodovou písní "Vzhůru Orle slovanský" a do další práce se členové povzbudili obvyklým "Zdar Bůh!".

Vlastimil Zvěřina

být ten bývalý exulant, který si oficiálně upravil poměr s komunistickou vládou Československa, aby tam snad mohl jezdit na návštěvy.

Podepsaní: D. Hawrylyshyn, P. Josef Šach, Václav J. Vostřez.

1894
1894

Z činnosti Orelských jednot Videň II. a Videň XV. v roce 1983.

Sledujeme-li základní činnost obou jednot, která se provádí v tělocvičně, můžeme s uspokojením říci, že plní svoje úkoly. Cvičební hodiny jsou pravidelně navštěvovány, přispívají k tělesnému otužování, pěstování sportu i kázně a bratrství. Vedle toho se konají - mimo letní měsíce - přátelské členské večírky s krátkými promluvami, filmy ze spolkového života nebo celovečerní filmy. Tyto večírky jsou všeobecně přístupné a jsou navštěvovány i nečleny jednot. Jednota Orla Videň XV uspořádala jako každoročně i v minulém roce maskarní ples (29. ledna) a dětské pohádkové odpoledne (30. ledna), které byly vítanou příležitostí k družnému pobavení pro členy i hosty.

Nemenšímu zájmu se těší autobudové zájezdy, jak to znovu potvrdil dobře zorganizovaný zájezd jednoty Videň XV 18. září do Altenburgu, spojený s prohlídkou tamního kláštera. Sv. Mikuláš zavítal do jednoty Videň XV 3. prosince, obdaroval a pochválil nejmenší a ovšem je také náležitě napomenul. V úterý 6. prosince uspořádala jednota Videň II svou mikulášskou nadílku spojenou s kulturním večerem. Přítomné uvítal bratr starosta K. Ryba a po rozdělení dárek byl promítán barevný film o Karibských ostrovech, který natočil br. inž. František Janda.

Činnost jednot se neomezuje pouze na vlastní podniky. Unorová návštěva Otce biskupa Jaroslava Škarvady ve Vídni dala vídeňským Orlům příležitost, aby vystoupili na veřejnost ve slavnostních krojích. Členové obou jednot se také zúčastnili ve dnech 1. až 3. července 13. národní cyrilometodějské pouti v Ellwangen a orelského symposia o arcibiskupu A.C. Stojanovi.

Nezapomenutelnou zůstane návštěva sv. Otce ve Vídni, při níž se znovu zaskvěly naše krásné orelské kroje a získaly si také obdiv rakouské veřejnosti. Delegace Orlů v krojích a s praporem se zúčastnila o Dnu rakouských katolíků 10. září slavné mše svaté koncelebrované kardinály Glěmpem, Koenigem a Macharskim. Křeslo kardinála Františka Tomáška zůstalo prázdné, neboť mu pražské komunistické úřady znemožnili odjet z Prahy, a tak se vídeňští Orli ani nedočkali přímlov a modliteb v mateřštině jako Poláci. V krojích se vídeňští Orli zúčastnili též velké manifestace před kostelem sv. Karla 12. září večer, na níž se sešlo téměř třicet tisíc Poláků.

(Podle zpráv br. K. Ryby a br. J. Šubrta.)

Československý Orel v Mnichově.

Orelská skupina v Mnichově existuje ve skutečnosti již řadu let. Formálně se však ustavila na schůzi konané 10. března 1984 pod vedením br. prof. Jiřího Maláčka. Z řady připravovaných akcí eventuální zájemce upozorňujeme na chystané symposium "O křesťanské výchově v rodině", jež se má konat letos na podzim.

K mnichovské skupině se připojují také Orlové ze sousedních zemí, kteří nejsou dosti početní, aby vytvořili své vlastní skupiny.

NEZAPOMĚTE

NA

CIRYLOMETODĚJSKÉ SYMPOSIUM A POUŤ V ELLWANGEN VE DNECH

28. ČERVNA AŽ 1. ČERVENCE 1984.

Československý Orel v exilu se zúčastní jako spolupořadatel symposia Křesťanské Akademie o sv. Cyrilu a Metodějovi, které se bude konat od čtvrtka odpoledne 28. června a skončí v sobotu 30. června 1984 dopolední poutní mší svatou, poutní veselicí a večerní mariánskou pobožností v kostele na Schoenenberku.

Ve dnech symposia se také uskuteční schůzka přítomných Orlů, na níž se zástupci Ústředí Orla projednají možnosti, jak dále rozšiřovat orelskou činnost.

Přijďte v co největším počtu a nezapomeňte na orelské, případně národní kroje.

* * *

Svou účast a potřebu noclehů hlasejte ihned na adresu br. J. Kaplana, c/o Tsch. kath. Seelsorge, Klenzerstr. 66, D-8000 MUENCHEN 5, BRD.